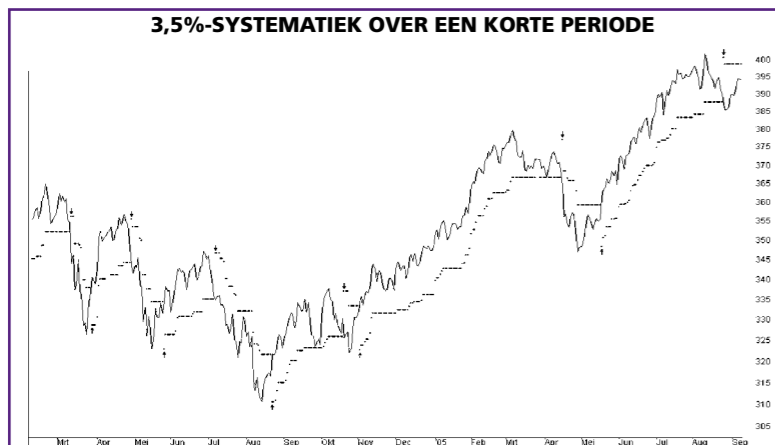

De ware trendbelegger (2)

Alom is bekend dat de oorsprong van de technische analyse is terug te leiden op de artikelen die Charles Dow als redacteur voor de Wall Street Journal schreef. Charles Dow, en later ook de promotors van de naar Dow vernoemde Dow Theorie, S.A. Nelson en W.P. Hamilton, stelde meer dan honderd jaar geleden al vast dat er in het koersverloop van aandelen verschillende prijstrends te herkennen zijn. De theorie zegt dat er drie verschillende trends tegelijkertijd in beweging zijn. Om inzicht in deze trends te krijgen, ontwikkelde Dow twee indices die we nu kennen als de Dow Jones Industrial Index en de Dow Jones Transportation Index.

tekst: Mischa Peters

De Dow Jones Industrial Index (DJIA), bestaande uit industriële aandelen, geeft de status-quo weer van de economie, die door de Transportation Index (DJTA), bestaande uit bedrijven uit de transportsector, wordt bevestigd of wordt ontkend. De DJIA is dus een vervanger voor de economische activiteit. De achterliggende gedachte is dat als de economie groeit, bedrijven hun productie zullen verhogen en winstgeverder worden en als gevolg daarvan aantrekkelijker worden voor beleggers. Als de industriële sector groeit, dan zal automatisch de vraag naar transport toenemen. Omdat de vraag naar transportdiensten nauw verbonden is met de groei van de productie, zal deze sector ook snel winstgevender worden en beleggers aantrekken. De theorie zegt ook dat er alleen sprake

Figuur 1: Het is duidelijk zichtbaar dat het simpele systeem grote gedeeltes van de trend weet te verzilveren; binnen deze korte periode staat de teller op 83 punten.

kan zijn van een bullmarkt, als een stijging van de DJIA wordt bevestigd door de DJTA. De twee afzonderlijke indices dienen dus als een reflectie van de gezamenlijke beslissingen van duizenden beleggers. De consequentie van dit alles is, dat een gelijktijdige stijging van de DJIA en de DJTA als een sterke indicatie van het beleggersvertrouwen kan worden gezien. Het doel van de Theorie is dan ook het kunnen vaststellen van de langetermijn-

trend met behulp van de slotkoersen van aandelen, die vervolgens weer naar twee prijsindices worden omgezet.

Prijstrends bespelen

Sinds de artikelen van Charles Dow heeft de beleggingsindustrie niet stilgezeten. Vandaag de dag kan de technisch georiënteerde belegger over een groot aantal technische hulpmiddelen beschikken om prijstrends te bespelen. Daarbij blijken vaak de eenvoudigste methodieken en systemen, in de praktijk de winstgevendste te zijn. Waarom dit zo is, kan worden gezocht bij de zwakste schakel binnen een

handelssysteem, namelijk de mens zelf. Telkens weer blijkt dat de mens moeite heeft met het gedisciplineerd volgen van zijn eigen handelstrategie of -systeem.

Hierover is al veel gepubliceerd, denk bijvoorbeeld aan de boeken van Jack Schwager en ook de interviews in het boek van H. Geels en ondergetekende.

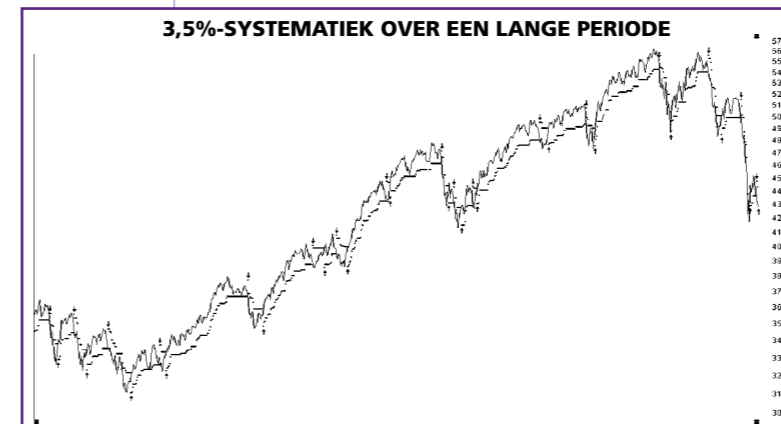
In mijn vorige bijdrage heb ik al aangegeven dat trendbeleggen van nature reactief is, systematisch dient te gebeuren en niets te maken heeft met het doen van voorspellingen. Voorspellen is immers onmogelijk. Trendbeleggen is op zichzelf geen heilige graal. De regels vormen het hart van strategie. Het systematisch volgen van de trend vraagt van de belegger een enorme discipline van zijn vooraf (geteste) vastgestelde handelsregels. Deze regels moeten antwoord geven op de volgende vragen.

1. Hoe en wanneer stap ik in de markt?
2. Hoeveel contracten of aandelen koop ik?
3. Hoeveel geldrisico wil ik op deze positie lopen?
4. Hoe en wanneer kap ik de positie af als deze verliesgevend is?
5. Hoe en wanneer stap ik uit de positie als deze winstgevend is?

Als trendbelegger moet u er rekening mee houden dat u in veel gevallen een positie heeft die verlies maakt. Het is dan noodzakelijk om gebruik te maken van een risico-managementsysteem dat u beschermt tegen het maken van te grote verliezen.

Een eenvoudig trendsysteem

In de februari-bijdrage heb ik een aantal methodes beschreven waarmee de aanvang en het einde van een trend kan worden bepaald. Voor de uitwerking van deze bijdrage maak ik gebruik van een simpele indicator die in het Wallstreet-programma van Keyword als MSL wordt omschreven. Deze indicator is eigenlijk bedoeld als voortschrijdende stoploss, maar kan eigenlijk net zo goed als trendindicator worden gebruikt. De draaipunten van deze indicator komen tot stand wanneer de koers met een x-percentag daalt of stijgt. In figuur 1 treft u een voorbeeld van deze MSL. De koop- en verkoopsignalen komen tot stand wanneer de AEX-index met 3,5% stijgt, of 3,5% daalt. Het referentieniveau dat de indicator gebruikt voor zijn startberekening is telkens de slot-

Figuur 2: Ook tijdens een lange testperiode komt de 3,5%-systematiek als winnaar uit de bus. In een tijdsbestek van drie jaar scoort het systeem 222 indexpunten.

koers van het laagste en het hoogste punt, zowel bij een koop- als een verkoopssignaal.

Een snelle test

We weten nu hoe en wanneer in de markt te stappen. Zo op het eerste gezicht komen de signalen in de grafiek op het juiste moment tot stand. Een snelle test leert ons dat dit simpele systeem gedurende de periode tussen 9 februari 2004 en 9 september 2005 in totaal tien posities innam. Daarvan werden er negen winstgevend afgesloten. De gemiddelde winst in punten bedroeg 10,2 punten en het gemiddelde verlies was 8,7 punten. Het verschil tussen winst en verlies is erg klein, zeker als we transactiekosten in de berekening zouden betrekken, maar omdat de systematiek negen van de tien posities winstgevend afsluit, komt deze, in de weliswaar korte testperiode, als winnaar naar boven. Belangrijker is echter dat de systematiek ertoe leidt dat u telkens een groot gedeelte van de trend weet veilig te stellen. En ook dat lijkt het geval te zijn. De meting start wanneer de AEX-index op 9 februari op 355 staat en eindigt op een stand van 394 punten in september anderhalf jaar later. De systematiek verzilvert 83 indexpunten gedurende deze periode en doet het dus zinderogener beter dan een buy-and-holdstrategie. In tabel 1 treft u de statistieken aan die bij de systematiek horen waarbij wordt gekocht en verkocht als de AEX respectievelijk stijgt met 3,5% en daalt met 3,5%.

Hebben we hier te maken met een toevalstreffer, of presteert het systeem echt zo goed? Dit komen we alleen te weten als we de systematiek over een langere

TABEL 1: PRESTATIES 3,5%-SYSTEMATIEK GEDURENDE ANDERHALF JAAR

Fonds: AEX Periode: 09/02/04 - 12/09/05 Strategie: MSL(3,5%) doorbraak Orders: Long & Short, geen Stop loss			
Aantal long trades	5	Aantal short trades	5
Winstgevende long trades	5	Winstgevende short trades	4
Winstgevende trades	9	Verliesgevende trades	1
Grootste winst	29,98	Grootste verlies	8,77
Gemiddelde winst	10,20	Gemiddelde verlies	8,77
Gerealiseerd resultaat	83,02	Hit rate	90,00%
Ongerealiseerd resultaat	-8,77	Gem. rendement/trade	2,40%

TABEL 2: PRESTATIES 3,5%-SYSTEMATIEK BIJ EEN LANGE TESTPERIODE

Fonds: AEX Periode: 09/02/04 - 12/02/08 Strategie: MSL(3,5%) doorbraak Orders: Long & Short, geen Stop loss			
Aantal long trades	16	Aantal short trades	17
Winstgevende long trades	10	Winstgevende short trades	8
Winstgevende trades	18	Verliesgevende trades	15
Grootste winst	53,00	Grootste verlies	18,40
Gemiddelde winst	20,04	Gemiddelde verlies	9,23
Gerealiseerd resultaat	222,30	Hit rate	54,55%
Ongerealiseerd resultaat	0,00	Gem. rendement/trade	1,52%

periode aan een test onderwerpen. Of wellicht doet een andere instelling, met een hoger of lager percentage, het nog beter. Wat te denken van de systematiek in combinatie met een weekgrafiek? De kans is erg groot dat het hitratiopercentage van 90% bij een langere testperiode niet meer wordt gehaald. Immers, het kenmerk van vrijwel ieder trendsysteem is dat deze hitratio rond de 50% of zelfs lager ligt. Het succes van ieder trendsysteem hangt af van de aanwezigheid van een trend. Zodra de koersen per saldo zijwaarts gaan bewegen, komen de ongemakken van een dergelijke systematiek al vrij snel naar boven, maar laten we de proef op de som nemen.

Lange testperiode

Naast dat de '3,5%-systematiek' antwoord geeft op de vraag wanneer en hoe in te stappen, weten we ook welk risico er wordt gelopen (namelijk 3,5%) en wanneer we moeten uitstappen. Overigens betekent het moment van uitstappen ook dat er een nieuwe positie moet worden geopend. We zitten dus continu in de markt. In tabel 2 staan de resultaten weergegeven indien we de periode naar exact vier jaar optrekken, weer beginnend vanaf februari 2004. Er wordt in totaal 33 keer gehandeld, waarvan achttien posities met winst worden afgesloten, waarvan de meeste aan de koopkant liggen, maar dat was te verwachten. De langere testperiode heeft, zoals we al dachten, gevolgen voor de hitratio, want die zakt naar 54,5%, wat voor een trendvolgend systeem nog altijd zeer acceptabel te noemen is. Tijdens de testperiode stijgt de AEX-index maar 88 punten en verzilvert het trendsysteem er 222, wat natuurlijk een aanzienlijk verschil is. We moeten echter niet vergeten dat deze prestaties worden afgezet tegen een strategie waarbij er eenmalig wordt gekocht en niet meer wordt verkocht, ofwel de bekende buy-and-holdstrategie.

Voorlopige conclusies

Door middel van het volgen van een simpele systematiek blijkt het mogelijk te zijn om grote stukken van de trend te verzilveren. Hoewel deze systematiek nog aan verdere tests moet worden onderworpen, zijn de eerste resultaten van dien aard dat ik met belangstelling naar de volgende tests uitkijk. In mijn volgende bijdrage aan deze rubriek zal er worden gekeken of het systeem net zo goed presteert in een bearmarkt. Daarnaast zijn er ook nog combinaties mogelijk, zoals het toepassen van een Voortschrijdend Gemiddelde samen met de 3%-systematiek.